

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
school voor Voortgezet Onderwijs
Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein**

School : ETTY HILLESUM LYCEUM, ARKELSTEIN

Plaats : DEVENTER
BRIN-nummer : 01VJ
Onderzoeksnummer : 58235

Uitvoerend inspecteur(s): Mw. drs. H. Pinkster
: dr. K.T. Bos

Datum schoolbezoek : 13 en 14 juni 2005
Datum vaststelling : 15 september 2005

Handtekening eerstverantwoordelijke inspecteur:

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 DE UITGANGSSITUATIE	7
3 HET KWALITEITSPROFIEL	9
4 BESCHOUWING	11
5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	15
BIJLAGE I	17
BIJLAGE II	23

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs bezocht Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Dit PKO vond plaats op 13 en 14 juni 2005.

Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde waarderingskader. In de u toegezonden brochures 'Veranderend toezicht' en 'Toezichtkader Voortgezet Onderwijs; inhoud en werkwijze van het inspectietoezicht conform de WOT' is dit waarderingskader alsmede de achtergronden beknopt weergegeven. Bij een PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs op de school. Daarbij komen alle acht kwaliteitsaspecten aan de orde: kwaliteitszorg, toetsing, leerstofaanbod, tijd, onderwijsleerproces, schoolklimaat, zorg en begeleiding en opbrengsten.

Na overleg met de school, kan de inspectie specifieke accenten leggen. Bij uw school was dat **niet** het geval.

Zoals in het toezichtkader is vastgelegd, gaat de inspectie zoveel mogelijk uit van de gegevens die de school reeds zelf over de eigen kwaliteit heeft verzameld. Zo sluit de inspectie aan bij de specifieke situatie van de school en wordt de school bovendien niet onnodig belast. Uw school heeft **geen** relevante documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestaat uit de volgende activiteiten:

1. Analyse van, indien beschikbaar, zelfevaluatiedocumenten en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
2. Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
3. **Schoolbezoek:**
 - a. **gesprekken met de directie**
 - b. **gesprekken met leraren**
 - c. **gesprekken met de coördinatie leerlingenzorg**
 - d. **gesprekken met leerlingen**
 - e. **gesprekken met ouders**
 - f. **stagebezoeken**
 - g. **lesbezoeken**

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel van de school op. Na een korte beschrijving van de uitgangssituatie van de school (hoofdstuk 2), wordt in hoofdstuk 3 dat profiel in een schema op

hoofdpijnen weergegeven. Dit profiel bestaat uit waarderingen die allemaal tijdens dit inspectiebezoek zijn gegeven.

In hoofdstuk 4 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school.

In hoofdstuk 5 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, aanwijzingen vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

Bijlagen

Bij het rapport zijn twee bijlagen gevoegd. Bijlage 1 geeft de waardering per kwaliteitsaspect en op de onderliggende indicatoren. Bijlage 2 beschrijft kort ieder kwaliteitsaspect.

2 DE UITGANGSSITUATIE

Etty Hillesum Lyceum is een brede scholengemeenschap voor praktijkonderwijs, vmbo (alle leerwegen), havo en vwo met in totaal zes vestigingen.

In juni 2005 is de vestiging voor praktijkonderwijs, Arkelstein, van het Etty Hillesum Lyceum bezocht voor een periodiek kwaliteitsonderzoek. Op 1 augustus 2002 is Arkelstein gefuseerd met een andere school voor praktijkonderwijs in Deventer onder de paraplu van het Etty Hillesum Lyceum. De fusie heeft een positieve impuls gegeven aan de school. De school maakt nu deel uit van een groter verband en kan profiteren van de centrale randvoorwaarden.

Arkelstein is de enige school voor praktijkonderwijs in Deventer. De vestiging wordt geleid door een locatiedirecteur (teamleider A), die wordt bijgestaan door een adjunct directeur (teamleider B). De directeur leidt de school sinds de fusie en was daarvoor directeur van één van de twee fusiescholen. De vestiging is tamelijk autonoom in haar onderwijskundig beleid en kan zich binnen bepaalde schoolbrede kaders op een eigen wijze profileren.

De centrale directie van het Etty Hillesum Lyceum bestaat uit de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter. De school valt onder het bevoegd gezag van de Stichting Carmelcollege.

De school heeft 205 leerlingen. Verwacht wordt dat dit aantal in de komende jaren stabiel zal blijven. Het percentage leerlingen dat instroomt met een problematische thuissituatie en een anderstalige achtergrond neemt de laatste jaren toe.

Het personeelsbestand is op peil en bestaat uit 48 leraren en onderwijsondersteunend personeel.

Er zijn 20 groepen en elke groep heeft voor meerdere vakken een vaste mentor. Daarnaast is een aantal vakdocenten werkzaam op de school.

Op Arkelstein heeft onlangs een verbouwing en nieuwbouw plaatsgevonden. De school beschikt nu over een uitgebreid modern geoutilleerd gebouw met een functionele inrichting die goede faciliteiten biedt voor de leerlingen en het personeel.

De inspectie stelt vast dat in de context van Arkelstein op dit moment geen factoren aanwezig zijn, die een beperkende invloed hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

De fusie, de samenvoeging van culturen, wijzigingen in de organisatiestructuur en de verbouwing hebben geen remmende werking gehad op de schoolontwikkeling en hebben geen negatieve invloed gehad op de kwaliteit van het onderwijs van de school.

3 HET KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel van Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein bestaat uit waarderingen die op acht kwaliteitsaspecten zijn gegeven, welke in onderstaand schema zijn weergegeven. De kwaliteit van Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein is beoordeeld op 8 kwaliteitsaspecten, geordend in drie domeinen te weten Zorg voor kwaliteit, Onderwijs en leren en Opbrengsten. De oordelen zijn in het onderstaande schema samengebracht.

De waarderingen worden op de volgende wijze uitgedrukt:

1. Slecht	Voor alle of vrijwel alle indicatoren geldt dat ze niet of nauwelijks bijdragen aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
2. Onvoldoende	Eén of meer normindicatoren dragen onvoldoende bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
3. Voldoende	De normindicatoren dragen in voldoende mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect. De kwaliteit van sommige indicatoren kan worden verbeterd.
4. Goed	Alle indicatoren dragen in voldoende of hoge mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
5. NTB	Dit kwaliteitsaspect is niet te beoordelen.

In bijlage 1 bij het rapport is een overzicht opgenomen van alle indicatoren met de waarderingen door de inspectie.

In bijlage 2 is een korte beschrijving opgenomen van ieder kwaliteitsaspect. In de eerder genoemde brochure vindt u daarover nog meer informatie.

Kwaliteitsprofiel Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein

Domein: Zorg voor kwaliteit

	1	2	3	4
1. kwaliteitszorg			●	

Domein: Onderwijs en leren

	1	2	3	4
3. leerstofaanbod			●	
4. tijd			●	
5. onderwijsleerproces			●	
6. schoolklimaat				●
7. zorg en begeleiding			●	

Domein: Opbrengsten

	1	2	3	4	5
8. opbrengsten					●

4 BESCHOUWING

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school. De inspectie typeert de school, geeft aan welke ontwikkeling de school doormaakt, legt zo mogelijk verbanden tussen de kwaliteitsaspecten en geeft de relatie aan met de uitgangspositie van de school.

Profiel

De inspectie heeft voor Arkelstein een positief profiel vastgesteld. Alle kwaliteitsaspecten worden gewaardeerd met een voldoende. Opbrengsten worden voor het praktijkonderwijs niet beoordeeld.

Sinds het vorig inspectiebezoek van april 2001 (Regulier School Toezicht) heeft de school ondanks een turbulente tijd op een goede wijze gewerkt aan haar schooldoelstelling. In een overzichtelijke context worden de zorg en het onderwijs (inclusief stages) ontwikkeld waarmee de leerlingen worden voorbereid op een zo zelfstandig mogelijke plaats in de maatschappij voor wat betreft wonen, werken en vrije tijdsbesteding. Het profiel wordt in deze beschouwing toegelicht aan de hand van drie hoofdpunten: onderwijsleerproces, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Onderwijsleerproces

Arkelstein is een moderne overzichtelijke school voor praktijkonderwijs met betrokken mensen die het welzijn van kwetsbare leerlingen hoog in haar vaandel hebben staan. Door middel van een leerstofaanbod dat is gericht op het praktijkonderwijs brengt de school de leerlingen ertoe om op een actieve wijze deel te nemen aan het onderwijsprogramma.

De inspectie heeft in het totaal 18 lessenhelften kunnen observeren en komt tot de conclusie dat de kwaliteit van de lessen voldoende is. Het merendeel van de lessen verloopt ordelijk en gestructureerd. In vergelijking met het vorig bezoek (RST april 2001) heeft de inspectie een hoger percentage lessen met vormen van actief leren kunnen waarnemen, maar het percentage voldoet nog niet aan de norm voor een voldoende waardering op deze indicator. Ook de inzet van computers tijdens de lessen is toegenomen.

Mooie voorbeelden van actief leren heeft de inspectie kunnen waarnemen tijdens lessen textiele werkvormen en informatietechnologie. Tijdens de lessen textiele werkvormen volgden leerlingen bijvoorbeeld zelfstandig instructies op de computer middels speciaal ontwikkelde filmpjes. Vervolgens konden zij op eigen niveau en in eigen tempo werken aan verschillende opdrachten. In deze lessen heeft de inspectie een meer begeleidende rol van de leraar waargenomen dan een centraal sturende rol.

De leerlingen van Arkelstein doen een groot beroep op het pedagogisch handelen van de leraren. Tijdens de lesobservaties vallen de verschillen in aanpak tussen de leraren op. Ook de leerlingen geven aan dat er sprake is van een inconsequente aanpak tussen de leraren in het nakomen van regels en afspraken. "Pedagogisch klimaat" is regelmatig het onderwerp tijdens studiedagen en teamvergaderingen. Door de samenvoeging van de verschillende fusieteams is en blijft het hanteren van regels en afspraken een belangrijk aandachtspunt binnen de school.

De school werkt sinds de fusie met een nieuwe integrale methode voor het praktijkonderwijs. Een werkgroep stuurt de implementatie aan en het gebruik van de methode wordt regelmatig geëvalueerd in de teamvergaderingen. De inspectie merkt op dat voor het vervolg de differentiatie in het gebruik van deze methode een belangrijk aandachtspunt is. In de lessen heeft de inspectie nog onvoldoende differentiatie kunnen waarnemen. De methode wordt nog teveel klassikaal ingezet en wordt nog onvoldoende afgestemd op de verschillen tussen de leerlingen.

Mede onder invloed van de invoering van een nieuwe methode en door de fusie is een professionele dialoog tussen de teamleden op gang gekomen over zorg en onderwijs. Er is nog geen sprake van intercollegiale lesbezoeken. De inspectie is van mening dat de voorwaarden zoals "willen leren met en van elkaar" in het team aanwezig zijn. Deze intervisievorm kan een middel zijn om de verschillen tussen leraren in pedagogisch en didactisch handelen te verkleinen.

De inspectie heeft grote waardering voor de stagebegeleiding en arbeidstoeleiding van de school. Als leerlingen 15 jaar zijn, wordt de stagerijpheid in beeld gebracht. De leerlingen worden via loopbaanbegeleidingsgesprekken en oefenstages bewust gemaakt van de eisen die aan hen worden gesteld in arbeidssituaties. Daarbij wordt meer nadruk gelegd op het aanleren van basale arbeidsvoorwaarden zoals bijvoorbeeld op tijd op de werkplek komen en omgangsvormen dan op de technische vaardigheden.

De school verzorgt een intensieve stagebegeleiding die zorgvuldig is opgebouwd. De stagebegeleiders hebben een breed netwerk en onderhouden op een goede wijze contacten met stageadressen. Er wordt een stage-overeenkomst opgesteld met het stagebedrijf waarin onder meer de beoordeling is opgenomen. Tijdens de stage zijn er regelmatig contacten tussen de school en de stageplek. Bovendien is er nazorg via een gemeentelijk netwerk, waarin het vervolgetraject van de uitgestroomde leerlingen wordt besproken. Na het afronden van de school wordt het vervolg van de leerlingen in kaart gebracht middels een cliëntvolgsysteem.

Gegevens over het verloop van de stages (via gesprekken met stageplekken, beoordelingen door het bedrijf) kunnen nog meer gekoppeld worden aan het onderwijs op school. Schriftelijke enquêtes worden nog niet afgenomen. Indien alle informatie vanuit de bedrijven op een systematische wijze wordt gekoppeld aan het onderwijs kan dat leiden tot een betere afstemming tussen begeleiding van de leerling op school en de keuze van de stageplek.

Zorg en begeleiding

Toelating van de leerlingen tot het praktijkonderwijs moet binnen Deventer nog duidelijker worden. Centrale criteria zijn gewenst om te voorkomen dat leerlingen te laat naar Arkelstein doorstromen. Het komt nu voor dat leerlingen pas vanuit leerjaar 3 vmbo naar Arkelstein worden verwezen. Voor de school is het moeilijk om deze leerlingen, die dan veelal onnodig zijn beschadigd, goed te kunnen opvangen.

Op Arkelstein is de zorg voor en begeleiding van de leerlingen voldoende geregeld. Er is een duidelijke structuur van leerlingenzorg aanwezig waarin de fasen van signaleren, diagnosticeren, hulp bieden, evalueren en bijstellen van hulp herkenbaar zijn. De mentor is de spil van alle zorg rondom de leerlingen. Om een goed contact tot stand te brengen tussen school en de thuissituatie van de leerling, wordt door de mentor in het eerste jaar een huisbezoek afgelegd. Twee zorgcoördinatoren zijn verantwoordelijk voor het coördineren van alle bijzondere handelingen en alle gesprekken rondom de zorgleerlingen. Bij specifieke problemen kunnen de twee orthopedagogen, die aan de school verbonden zijn, onder andere diagnostisch onderzoek verrichten. Voor alle groepen worden groepshandelingsplannen opgesteld. De school is bezig met het invoeren van individuele handelingsplannen. Dit stelt hoge eisen aan het differentiatievermogen van de leraren in de lessituaties. De inspectie merkt op dat in de individuele handelingsplannen de doelen concreter dienen worden omschreven, evenals de wijze van evalueren. In de groepsplannen ontbreekt het verband met de individuele handelingsplannen. Het zorgteam heeft als wens om de informatie rondom de leerlingen te digitaliseren. Een digitaal leerlingvolgsysteem kan eveneens als hulpmiddel worden ingezet bij de invulling van de groepsplannen.

Kwaliteitszorg

Gezien de turbulente tijd, een fusieproces, een verbouwing en verhuizing, heeft de directeur de kwaliteitszorg nog niet zo intensief ingevuld als het geval is op de andere scholen van het Etty Hillesum Lyceum. De inspectie stelt vast dat de school op een planmatige wijze werkt aan de verbetering van het onderwijs maar dat nog geen sprake is van een kritische evaluatie van het eigen functioneren en ook niet van een cyclus van kwaliteitszorg.

De school kent de beginsituatie van haar leerlingen en heeft zicht op haar sterke en zwakke kanten. Tijdens het fusieproces tussen de beide scholen voor praktijkonderwijs in Deventer heeft de directeur een onderwijskundig rapport opgesteld waaruit een selectie van speerpunten en een formulering van een meerjarenbeleidsplan is voortgekomen. De speerpunten kunnen worden uitgewerkt in jaarplannen waarin de doelen van vernieuwing concreet worden geformuleerd samen met de activiteiten, het tijdspad en de evaluatiemomenten.

De school analyseert het primaire proces nog niet systematisch. Het functioneren van leraren in de lessen wordt nog niet frequent nagegaan. Er worden jaarlijks functioneringsgesprekken gehouden. Daarnaast kunnen enquêtes onder docenten, ouders en leerlingen meer zicht bieden op het primaire proces. De school kan daarbij gebruik maken van instrumenten die schoolbreed vanuit het Etty Hillesum Lyceum worden ontwikkeld. Een afstemming op de doelgroep is van belang. Een vergelijking van de instroom- en uitstroomgegevens kan meer zicht bieden op de effecten van het primaire proces.

5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

De bevindingen in dit PKO leiden tot de volgende conclusie over het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):
Het volgende bezoek van de inspectie zal bestaan uit een **jaarlijks onderzoek**.
Dit onderzoek zal plaatsvinden in 2006.

BIJLAGE I

Overzicht waardering indicatoren

Bij elk kwaliteitsaspect (hoofdstuk 3) zijn indicatoren geformuleerd. Deze bijlage geeft een overzicht van die indicatoren met de waardering die de inspectie daaraan heeft toegekend.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het desbetreffende kwaliteitsaspect:

- 1 draagt niet of nauwelijks bij;
- 2 draagt onvoldoende bij;
- 3 draagt voldoende bij;
- 4 draagt in hoge mate bij.
- 5 Bij het domein 'Opbrengsten' is ook de categorie '5' (betekent 'niet te beoordelen') toegevoegd. In sommige gevallen kan de inspectie hier namelijk geen gefundeerd oordeel geven.

Bij elk kwaliteitsaspect is een beslisregel geformuleerd. Deze beslisregel geeft aan welke indicatoren ten minste in voldoende mate van toepassing moeten zijn voor een waardering 'voldoende' voor het kwaliteitsaspect. Dit vormt de onderbouwing van het kwaliteitsprofiel van de school, zoals dat is gepresenteerd in hoofdstuk 3.

Onder iedere tabel is een ruimte voor toelichting. De inspectie geeft hier een toelichting als zij afwijkt van de beslisregel.

Overzicht van Etty Hillesum Lyceum, Arkelstein

Domein 'Zorg voor kwaliteit'

Kwaliteitsaspect: Kwaliteitszorg	1	2	3	4
de school bewaakt systematisch de kwaliteit van het onderwijs en neemt maatregelen om de kwaliteit te behouden en zo nodig te verbeteren.			●	
1.1 de school heeft inzicht in de eigen uitgangssituatie.			●	
1.2 de school heeft haar doelen geformuleerd.			●	
1.3 de school evalueert systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten en van het onderwijs en leren.		●		
1.4 de school werkt gericht aan verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.			●	
1.5 de school legt verantwoording af aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		●		
1.6 de zorg voor kwaliteit is systematisch.		●		
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicator 1.4 en twee van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Arkelstein werkt aan de verbetering van haar onderwijs met als belangrijkste verbeterpunten; verdere integratie van de twee voormalige scholen voor het praktijkonderwijs, nieuwbouw en verbouw van de hoofdlocatie en verhuizing, verdere invoering en implementatie van een methode voor het praktijkonderwijs, "Textiel in het nieuw", opzet van groeps- en handelingsplannen, ICT beleid.

Toelichting:

Op het kwaliteitsaspect "Toetsing" kan geen waardering worden gegeven omdat het praktijkonderwijs geen schoolexamens afneemt. Er worden methodegebonden en methode-onafhankelijke toetsen afgenomen.

Domein: Onderwijs en leren

Kwaliteitsaspect: Leerstofaanbod	1	2	3	4
het leerstofaanbod stelt leerlingen in staat zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs.			●	
3.1 het leerstofaanbod bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt.				●
3.2 de school voorziet in een breed aanbod gericht op de verwerving van kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen.				●
3.3 het leerstofaanbod vertoont samenhang.				●
3.4 het leerstofaanbod is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 3.1 en 3.4.				

Toelichting:

De school is nu twee jaar bezig met het implementeren van de vijf leerlijnen van een methode voor praktijkonderwijs. Voor de praktijkvakken wordt met nieuwe modules gewerkt. In de bovenbouw vindt een oriëntatie plaats op de arbeidsmarkt. Dit wordt veelal individueel vormgegeven. Ook voor de sociale vaardigheden werkt de school methodisch. Verder besteedt de school voldoende aandacht aan creatieve vaardigheden.

Kwaliteitsaspect: Tijd	1	2	3	4
leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
4.1 de school programmeert voldoende onderwijstijd.			●	
4.2 de leer- en studietijd is voor leerlingen voldoende om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
4.3 de tijd voor onderwijs en leren is afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 4.1 en 4.2.				

Toelichting:

De school programmeert voldoende onderwijstijd aan alle leerlingen en voldoet hiermee aan de wettelijke vereisten.

Kwaliteitsaspect: Onderwijsleerproces	1	2	3	4
de onderwijsleersituaties bieden leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning voor het leren.			●	
5.1 de school zorgt voor een functionele en uitdagende leeromgeving.				●
5.2 de onderwijsactiviteiten zijn gestructureerd en doelmatig.			●	
5.3 leraren zorgen voor voldoende ondersteuning en uitdaging van de leerlingen.			●	
5.4 leraren begeleiden op een systematische en stimulerende wijze onderwijsleerprocessen.		●		
5.5 leerlingen zijn actief gericht op leren.		●		
5.6 leraren volgen de vorderingen en ontwikkeling van hun leerlingen.			●	
5.7 leraren zorgen ervoor dat het onderwijsleerproces is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 5.2, 5.3, en 5.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

In de theorielessen besteden de leraren nog onvoldoende aandacht aan individuele verschillen tussen leerlingen. De begeleiding van het leerproces van de leerlingen, gericht op leer- en denkstrategieën en procesgerichte feedback om inzicht en goed aanpakgedrag te stimuleren, kan nog meer als vast patroon in de lessen worden toegepast.

Kwaliteitsaspect: Schoolklimaat	1	2	3	4
de school zorgt voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat.				●
6.1 personeelsleden en leerlingen gaan op een positieve manier met elkaar om.			●	
6.2 de school zorgt voor een aangename, motiverende omgeving voor leerlingen.				●
6.3 de school zorgt voor een aangename, stimulerende werkomgeving voor personeelsleden.				●
6.4 de school stimuleert de betrokkenheid van ouders en verzorgers.				●
6.5 de school speelt een functionele rol binnen de lokale en regionale gemeenschap.				●
6.6 de school zorgt voor veiligheid.				●
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 6.1, 6.2 en 6.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Op Arkelstein heerst een prettige en ontspannen sfeer. Er worden veel activiteiten georganiseerd voor en door de leerlingen. De leerlingen en leraren voelen zich over het algemeen veilig op school. De school beschikt over een pestprotocol. Het Etty Hillesum Lyceum hanteert eveneens het protocol "De Veilige School". Dit protocol is een kader voor afspraken met vooral externe instanties zoals politie en justitie en er staan gedragsregels in die kunnen worden gehanteerd indien onveilige situaties (dreigen te) ontstaan. De leerlingen geven aan dat er wel eens ruzies of opstootjes zijn op school, maar bij dreigende situaties grijpt het personeel van de school bijtijds in.

Kwaliteitsaspect: Zorg en begeleiding	1	2	3	4
de school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs en zorgt voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.1 de school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen.			●	
7.2 de school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs, arbeid of beroep.				●
7.3 de school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.4 de school zorgt voor begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.5 de school betreft ouders/verzorgers bij de zorg en begeleiding van de leerlingen.				●
beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 7.2, 7.3 en 7.4.				

Toelichting:

De school kan winst behalen als het gaat om het nagaan van effecten van de individuele- en de groepshandelingsplannen. De uitvoering van de plannen in de lessituatie kan verder worden aangescherpt. Om beter zicht te krijgen op de taalvaardigheid van de leerlingen zou de school er goed aan doen om woordenschattoetsen af te nemen.

Domein: 'Opbrengsten'

Kwaliteitsaspect: Opbrengsten	1	2	3	4	5
de prestaties van leerlingen liggen ten minste op het niveau dat op grond van hun kenmerken mag worden verwacht.					●
8.5 de leerlingen beheersen aan het einde van de opleiding vaardigheden op een niveau dat mag worden verwacht.					●
8.6 leerlingen behalen het opleidingsniveau dat verwacht mag worden.					●
8.7 de leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-b/k.					●
8.7 de leerlingen ontwikkelen zich volgens een individuele leerroute (individueel ontwikkelingsplan) en het individueel uitstroomprofiel.					●
8.10 de leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vwo.					●
8.11 leerlingen vervolgen met succes hun schoolloopbaan.					●
<p>beslisregel: voor een waardering 'voldoende' dient van 8.1 t/m 8.4 ten minste de helft van de beoordeelde indicatoren voldoende te zijn, én daarnaast moet of indicator 8.6 voldoende zijn of ten minste de helft van de indicatoren 8.7 t/m 8.10, voorzover beoordeeld. als een school maar één opleiding heeft, dan moet bij 8.1 t/m 8.4 resp. 8.7 t/m 8.10 de desbetreffende indicator voldoende zijn.</p>					

Toelichting:

BIJLAGE II

Kwaliteitsaspect 1: Kwaliteitszorg

Toelichting: Scholen zijn primair zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het gegeven onderwijs. In de Wet op het voortgezet onderwijs wordt voorgeschreven dat scholen een kwaliteitszorgbeleid dienen te voeren. Dit beleid moet ook in het schoolplan beschreven zijn.

Kwaliteitszorg betreft activiteiten die erop gericht zijn de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren.

Elke school zal daartoe, rekening houdend met de kenmerken van de leerlingen en met de wensen van belanghebbenden uit de omgeving van de school, dienen aan te geven wat zij onder kwalitatief goed onderwijs verstaat. Ze zal die opvattingen dienen te vertalen in doelen en zal systematisch moeten nagaan of zij die doelen ook bereikt. Op basis daarvan zal zij zich doelen voor verdere verbetering moeten stellen, die worden opgenomen in een meerjarig schoolontwikkelingstraject. Ze zal vervolgens dienen na te gaan wat de effecten van die verbeteractiviteiten zijn en zal daarover dienen te communiceren met de betrokken geledingen. Het geheel kenmerkt zich door een cyclische aanpak.

Kwaliteitsaspect 2: Toetsing

Toelichting: *Regelmatig nagaan of leerlingen de aangeboden leerstof beheersen en/of bepaalde leerdoelen bereikt hebben, is belangrijk. Bovendien kan uit de opbrengsten van het onderwijs worden afgeleid hoe een school haar functies vervult en haar doelstellingen bereikt. Derhalve gaat de inspectie na in hoeverre de school de kwaliteit van toetsinstrumenten en het juiste gebruik ervan garandeert.*

Kwaliteitsaspect 3: Leerstofaanbod

Toelichting: *Het leerstofaanbod, dat de kennis, vaardigheden en houdingen bepaalt die leerlingen door het onderwijs kunnen verwerven, dient leerlingen in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt. Daarom behoort het te voldoen aan de kerndoelen en te voorzien in een breed aanbod van kennis, vaardigheden en houdingen. Bovendien dient het voldoende structuur en samenhang te vertonen en afgestemd te zijn op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.*

Kwaliteitsaspect 4: Tijd

Toelichting: *Een noodzakelijke voorwaarde voor leren is dat leerlingen ook de tijd hebben om zich het leerstofaanbod eigen te maken. Een school behoort daarom voldoende onderwijstijd te programmeren en deze evenwichtig over de vakken te verdelen. Daarnaast dient de onderwijstijd efficiënt te worden ingezet en te worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.*

Kwaliteitsaspect 5: Onderwijsleerproces

Toelichting: De onderwijsleersituaties dienen leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning te bieden voor het leren. Daartoe behoort er sprake te zijn van een functionele en uitdagende leeromgeving, waarbinnen gestructureerde en doelmatige onderwijsactiviteiten plaatsvinden. De leerlingen dienen zich ondersteund en uitgedaagd te voelen. Er behoort sprake te zijn van een systematische en stimulerende begeleiding van onderwijsleerprocessen en van leerlingen die actief zijn gericht op leren. Bovendien dienen leraren de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen te volgen en het onderwijsleerproces af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 6: Schoolklimaat

Toelichting: De school hoort voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat te zorgen. Dit dient tot uiting te komen in de positieve manier waarop personeelsleden en leerlingen met elkaar omgaan, in een aangename en motiverende omgeving voor leerlingen en leraren, in een goede betrokkenheid van ouders bij de school, in de functionele rol die de school speelt in de gemeenschap en in de zorg die er is voor veiligheid.

Kwaliteitsaspect 7: Zorg en begeleiding

Toelichting: De school behoort leerlingen systematisch te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs, arbeid of beroep. Daarnaast dient ze te zorgen voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daartoe is het nodig dat de school gunstige voorwaarden kent voor de begeleiding van leerlingen, dat er duidelijke procedures zijn voor in-, door- en uitstroom en dat er functionele contacten zijn met scholen waar leerlingen vandaan komen of naartoe gaan. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften behoren tijdig te worden gesignaleerd en ook op planmatige wijze hulp te krijgen. De school behoort ouders in voldoende mate bij de begeleiding te betrekken.

Kwaliteitsaspect 8: Opbrengsten**Praktijkonderwijs:**

Toelichting: Voor het praktijkonderwijs beperkt de inspectie zich voor de beoordeling tot de indicatoren die specifiek betrekking hebben op deze onderwijssoort. De kwaliteit van het intern rendement wordt beoordeeld waarbij van de school mag worden verwacht dat zij voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften een individueel uitstroomprofiel heeft opgesteld, op basis hiervan vorm en inhoud geeft aan de leerroute met een individueel gericht aanbod en dit regelmatig evalueert. Daarnaast geeft de inspectie een oordeel of de school opleidt voor de arbeidsmarkt. Van de school mag worden verwacht dat zij haar aanbod mede afstemt op de eisen van de arbeidsmarkt en dat de school de uitstroom in beperkte mate volgt en zo mogelijk analyseert hoe de leerlingen functioneren op de arbeidsmarkt. Hierdoor kan de school haar inspanningen en kwaliteit op onderdelen bijstellen.